

نقش واسطه ای باورهای هوشی در رابطه بین سبک رهبری مدیران و سازگاری فردی اجتماعی دانش آموزان ایرانشهر

رضا حیدری^{۱*}
عبدالوهاب پورقاز^۲
افسانه مرزیه^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۸ تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۱۱/۱۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه ای باورهای هوشی در رابطه بین سبک رهبری مدیران و سازگاری فردی اجتماعی دانش آموزان ایرانشهر انجام گرفت. طرح پژوهش حاضر، از نوع کاربردی می باشد. روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری شامل دانش آموزان ابتدایی شهر ایرانشهر می باشد که تعداد آنها ۲۸۶۶۱ نفر بوده و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۷۸ نفر انتخاب خواهد شد. روش نمونه گیری در این تحقیق به صورت طبقه ای تصادفی می باشد. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد استفاده شد که دارای روایی محتوایی بوده و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از طریق نرم افزارهای Spss و PLS صورت گرفت. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که آماره معنی داری بین متغیر سبک رهبری مدیران و سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان برابر (۴/۶۵۷) می باشد و ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۳۶۹) است، همچنین آماره معنی داری بین متغیر سبک رهبری مدیران و باورهای هوشی برابر (۲۰/۳۳۹) می باشد و ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۷۲۵) است و میزان تاثیر مثبت متغیر سبک رهبری مدیران بر باورهای هوشی را نشان می دهد. آماره معنی داری بین متغیر باورهای هوشی و سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان برابر (۳/۲۴۲) می باشد و ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۲۶۳) است و بررسی ضرایب غیر مستقیم نشان می دهد که سبک رهبری مدیران بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان با توجه به نقش میانجیگری باورهای هوشی تاثیر دارد. براین اساس کلیه فرضیه های تحقیق مورد تایید قرار می گیرد.

واژگان کلیدی

سبک رهبری مدیران، باورهای هوشی، سازگاری فردی-اجتماعی

۱. نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت علوم تربیتی (Email: Heidaryreza71@gmail.com)
۲. دانشیار علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. (w.pourghaz@ped.usb.ac.ir)
۳. دانشیار علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. (marziyeh@ped.usb.ac.ir)

مقدمه

آنچه که از گذشته در میان عوام مطرح بوده اینکه باورهای هوشی بالا باعث موفقیت‌هایی در شغل و زندگی و تحصیل و... می‌شود؛ ولی تحقیقات اخیر نشان داده‌اند که عواملی غیر از هوش و یا استعداد در این موفقیت‌ها دخالت دارند. یکی از این عوامل هوش هیجانی است. هوش هیجانی نوعی از هوش درون فردی است که افراد با دریافتن و کشف این مهارت در خود به موفقیت‌هایی نائل می‌شوند (قنبری طلب، شیخ الاسلامی، فولادچنگ و حسین چاری، ۱۳۹۷). درک و ارتقا تجربیات زندگی بهینه جوانان در حوزه‌های خاص دارای اهمیت فراوان است. مدرسه یکی از حوزه‌های مهمی است که رشد مادام-العمر، تجربیات زندگی بهینه را تسهیل می‌کند (لونگ و هوبنر^۱، ۲۰۱۴). از این رو، ارتقا باورهای هوشی دانش‌آموزان در مدارس، به عنوان کلید چالش‌های مدرسه، همواره در ادبیات مربوط به این حوزه مطرح شده است. باورهای افراد درباره هوش به دلیل کاربردهای عملی و نظری فراوان، مورد علاقه روانشناسان قرار گرفته است. در حوزه علوم نظری، مفهوم هوش بخشی از نظریه ذهن (پیل) و یک جنبه از رشد مفاهیم محسوب می‌شود. درک جامع از باورهای افراد درباره هوش موجب ادغام این بخش از دانش با دیگر جنبه‌های رشد شناختی - اجتماعی می‌شود (اویسی کهخا، ۱۳۹۶)

باورهای افراد در مورد هوش در نظریه ضمنی هوش مطرح می‌گردد. در نظریه ضمنی، باورهای افراد در مورد هوش شامل باور افزایشی و باور ذاتی است. افرادی که دارای باور هوشی افزایشی هستند هوش را به‌عنوان کیفیتی انعطاف‌پذیر تلقی می‌کنند که می‌تواند از طریق یادگیری و تلاش پرورش یابد؛ در نتیجه این افراد به سمت رشد و بهبود توانایی‌های خود محوریت می‌یابند. در مقابل، افرادی دارای باور هوشی ثابت، هوش را به‌عنوان یک ویژگی ثابت در نظر می‌گیرند که نمی‌توان آن را تغییر داد، این گروه از افراد در خصوص اثبات شایستگی‌های خود به دیگران، نگران هستند (لویسون، بیرن و رودبوگ^۲، ۲۰۱۶).

در حوزه علوم کاربردی، پژوهشگران علاقمند به ارتباط باورهای دانش‌آموزان در مورد هوش و توانایی با ارزیابی آنها از خود و دیگران و فرآیندهای حاکم بر تلاش برای پیشرفت هستند (گرامستد، جستاد و هاور^۳، ۲۰۱۳) برای نمونه روشی که در آن کودکان هوش را تعریف می‌کنند بر انتخاب معیارهای قضاوت در مورد هوش خود و دیگران اثر می‌گذارد و این قضاوت آنها در مورد توانایی ممکن است بر تلاش برای پیشرفت اثر (مستر، گویل، لوپز، سالووی و گیل اولارت^۴، ۲۰۱۶) باورهای افراد در مورد هوش در نظریه ضمنی هوش مطرح می‌گردد. در نظریه ضمنی، باورهای افراد در مورد هوش شامل باور افزایشی و باور ذاتی است. افرادی که دارای باور هوشی افزایشی هستند هوش را به‌عنوان کیفیتی انعطاف‌پذیر تلقی می‌کنند که می‌تواند از طریق یادگیری و تلاش پرورش یابد؛ در نتیجه این افراد به سمت رشد و بهبود توانایی‌های خود محوریت می‌یابند. در مقابل، افرادی دارای باور هوشی ثابت، هوش را به‌عنوان یک ویژگی ثابت در نظر می‌گیرند که نمی‌توان آن را تغییر داد، این گروه از افراد در خصوص اثبات شایستگی‌های خود به دیگران، نگران هستند (لویسون و همکاران، ۲۰۱۶).

¹ Long & Huebner

² Levinson, Byrne & Rodebaugh

³ Gramstad, Gjestad, Haver

⁴ Mestre, Guil, Lopes, Salovey & Gil-Olarte,

سبک رهبری، وسیله‌ای است که مدیر برای انگیزش کارکنان در جهت تحقق اهداف سازمان اتخاذ می‌کند و معمولاً با درجاتی از شدت و ضعف در دو طیف وظیفه‌مدار و رابطه‌مدار قرار داشته است. بقا و رشد سازمان‌ها در دنیای امروز، مستلزم ایجاد نوعی مزیت رقابتی از سوی آن‌هاست. یکی از مهمترین عواملی که می‌تواند موجب مزیت رقابتی برای سازمان شود، مدیریت سرمایه انسانی است. در این شرایط سازمان‌هایی که بتوانند بهترین استعدادهای انسانی خود را جذب، پرورش و حفظ کنند به این مهم دست خواهند یافت. در واقع سازمان‌ها باید در جهت بهینه‌سازی کارایی سرمایه انسانی گام بردارند (صیادی، ۱۳۹۵). بوکینگ (۱۹۹۷)، معتقد است: دارایی یا سرمایه انسانی یک سازمان شامل، مهارت‌ها، تخصص، توانایی حل مسئله و سبک‌های رهبری است (رمضانی نژاد، حکیمی، ۱۳۹۰).

نیروی انسانی، پایه و اساس سازمان، عامل اصلی تداوم، موفقیت و تحقق اهداف و همچنین مهم‌ترین عامل اثر بخشی و کارایی سازمان را تشکیل می‌دهد. هروآبادی و مریخی به نقل از بانچارد بیان می‌نمایند، موفقیت و کارآمدی منابع انسانی را وابسته به استفاده کارآمد از علوم رفتاری و شناخت مفاهیم موثر بر کارآمدی نیروی انسانی می‌داند. توجه به روحیه و انگیزه‌های انسانی کارکنان از اولویت بالایی برخوردار است. بدیهی است کارکنانی که تعلق سازمانی بالایی دارند، به دلیل اعتقاد بیشتر به اهداف و ارزش‌های سازمانی در مقابل تغییرات انعطاف بیشتری نشان می‌دهند (غرسی منشادی، شهیدی صادقی و دهقان، ۱۳۹۴).

رهبری برای تمام سازمان‌ها برای رسیدن به اهداف، مهم می‌باشد. از آنجایی که رهبری یک عامل کلیدی برای بهبود عملکرد سازمان است، موفقیت یا شکست سازمان وابسته به اثربخشی رهبری در تمام سطوح می‌باشد. محققان بیان می‌دارند که رهبری، توانایی اثر گذاشتن بر نگرش‌ها، توانایی‌ها و باورهای کارکنان در جهت رسیدن به اهداف سازمانی است. هر چند سال‌ها رهبری یک موضوع اصلی در بین محققان بوده است اما تغییرات چشمگیر اجتماعی که در طول دو دهه گذشته اتفاق افتاده باعث شده که بحث رهبری اثربخش، مهم‌تر شده باشد (دوچکت و مکسفرلن^۱، ۲۰۱۷).

در این راستا می‌توان اینگونه بیان نمود که نوجوانان به دلیل تغییرات پیچیده و سریعی که در این دوره از زندگی تجربه می‌کنند، در مقابل اختلال‌های رفتاری و نابهنجاری‌های روانی آسیب‌پذیری بیشتری دارند. دستیابی به هدف‌های آموزشی با وجود آشفتگی‌های عاطفی سازشی امری مشکل و غیرممکن است. از سویی سازگاری امروز جوانان اثر قابل توجهی در سازگاری آتی آنان در نقش‌های شغلی و خانوادگی خواهد داشت. به همین جهت شناسایی عواملی که می‌تواند بر سازگاری به‌عنوان مهمترین نشانه سلامت روان تأثیرگذار باشد، حائز اهمیت است و ضروری است که مشکلات سازگاری این قشر مورد توجه قرار گیرد. سازگاری یک فرایند روانشناختی است که بر اساس آن فرد با تمایلات و چالش‌های زندگی روزمره مقابله می‌کند و یا آنها را در کنترل خود درمی‌آورد. در این میان "منبع کنترل" یکی از ویژگی‌های شخصیتی است که با سازگاری فردی و اجتماعی در ارتباط است (پاسانیسی، ساینزا، بودلو و گیایما^۲، ۲۰۱۵). از سوی دیگر جنسیت افراد نیز از عوامل تأثیرگذار در سازگاری آنان است. سازگاری به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های تشکیل دهنده سلامت روان با متغیرهایی همچون نگرش مذهبی و نوع دوستی، خودکارآمدی و عزت نفس، رضایت شغلی و اشتغال مادر، تعامل‌های درونی خانواده، مهارت-

¹ Duckett & Macfarlane

² Passanisi, Sapienza, Budello & Giaimo

های حل مسئله، پیشرفت تحصیلی، هوش هیجانی، منبع کنترل در ارتباط است. خصوصیات شخص و حساسیت موقعیت‌هایی که فرد با آن روبه‌رو می‌شود از جمله عواملی هستند که بر سازگاری اجتماعی مؤثرند. سازگاری اجتماعی ارتباط نزدیکی با هوش هیجانی و راهبردهای انگیزشی دارد. از ضروریات اساسی دوران دانش‌آموزی که توجه به آن در رشد و توسعه جامعه اثر مستقیمی دارد و پرداختن به آن شرط اساسی در بهره‌وری بهینه از نیروهای کارآمد و تحصیل کرده است توانایی سازگاری با محیط مدرسه است. توانمندی در سازگاری اجتماعی از موضوعات مهم در حوزه آموزش است که باعث بالا بردن کارایی و کفایت تحصیلی در دانش‌آموزان می‌گردد (قاطع‌زاده، ۱۳۸۴).

در مجموع، تحلیل نظریه ضمنی هوش، نظریه کنترل ارزش هیجان پیشرفت و پژوهش‌های انجام گرفته نشان می‌دهد که احتمالاً باورهای هوشی می‌توانند به‌عنوان یکی از عوامل پیش‌بینی مؤثر بر هیجان‌ات مطرح شوند. علاوه بر این، یافته‌های پژوهشی حاکی از پیش‌بینی و رابطه مثبت و مستقیم بین باورهای هوشی نیز است (عسگری، روشنی، ۱۳۹۴). با توجه به اینکه سبک رهبری مدیران بر روی رفتار دانش‌آموزان تاثیر مستقیمی داشته و می‌تواند در ایجاد انگیزه بر روی آنها نقش مهمی داشته باشد به همین دلیل بر روی سازگاری دانش‌آموزان و همچنین باورهای آنها اثر مثبتی بگذارد، اینگونه شواهد نشانگر مغفول باقی ماندن روان‌شناسی، مثبت در مطالعات حوزه تعلیم و تربیت است، در واقع، به نظر می‌رسد متخصصین تعلیم و تربیت آنگونه که انتظار می‌رود به اهمیت مدرسه در پرورش شاخص‌های مثبتی همچون احساس رضایت، هیجان‌ات مثبت، کیفیت زندگی و بهزیستی دانش‌آموزان پی نبرده‌اند. درحالی‌که مدرسه مجموعه‌ای ایده‌آل برای ارتقاء روابط بین فردی مثبت، کارکرد بهینه و تأمین سلامت و بهزیستی دانش‌آموزان است، از این‌رو می‌توان انتظار داشت که باورهای هوشی در رابطه بین سبک رهبری و سازگاری فردی-اجتماعی نقش واسطه‌ای داشته باشند. از آنجایی که دانش‌آموزان در این مناطق به دلیل مشکلات مالی قادر به ادامه تحصیل نبوده و بیشتر مواقع اقدام به ترک تحصیل می‌کنند بنابراین نوع مدیریت و برنامه‌هایی که در مدارس این مناطق پیاده و اجرا می‌شود باید به گونه‌ای باشد که باعث ایجاد انگیزه در بین دانش‌آموزان و ادامه تحصیل و استفاده از باورهای آنها گردد؛ بر این اساس، این مسئله قابل طرح است که آیا باورهای هوشی در رابطه سبک رهبری مدیران بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش‌آموزان ایرانشهر نقش میانجی معناداری دارد؟

از آنها که مدیران در سازمان‌ها مهمترین و حساس‌ترین نقش‌ها را بر عهده دارند، اهمیت، جایگاه و نقش رهبری در سازمان بر کسی پوشیده نیست. رهبری همواره به عنوان نیاز اساسی در جوامع انسانی و سازمانها مطرح بوده است. با تغییر و تحولاتی که در محیط کار روی داده است، الگوهای سنتی رهبری دیگر پاسخگوی نیازها در عصر حاضر نیست، سبک رهبری سنتی در هزار سوم ادامه نخواهد یافت و بیش از هر زمان دیگر نیاز به مدل‌های جدید رهبری به چشم می‌خورد. یکی از مهمترین مباحث اساسی علوم رفتاری در حوزه رهبری، توجه به چگونگی اتخاذ سبک‌های رهبری اثربخش مدیران در برخورد با موقعیت‌های متفاوت سازمانی است. مدیران برای دست یافتن به اهداف مورد نظر خود و نفوذ در رفتار کارکنان از سبک-های رهبری خاص استفاده می‌کنند بکارگیری هر یک از سبک‌های رهبری ممکن است در افزایش یا کاهش باورهای هوشی و سازگاری فردی اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر باشد. در دنیای سازمانی نوین، یکی از مهمترین شاخص‌های تأثیر گذار بر جوامع، عنصر مدیریت است که شکل مطلوب آن مدیریت همراه با رهبری تلقی می‌شود (استونر، فریمن، ۱۳۸۹).

رهبری یکی از مفاهیم بنیادین اداره جامعه است و با تحولات اجتماعی همراه است؛ زیرا بنیان نظم و اداره هر جامعه و سازمان، بر مبنای آن بنا شده است. بدون رهبری، پیش بردن اهداف اجتماعی و رسیدن به مطلوب‌ها، یا امکان پذیر نبوده یا بسیار دشوار خواهد شد. سبک‌های رهبری به عنوان ترکیب مختلفی از فعالیت‌ها و رفتارهای ارتباطی که برای تأثیر گذاشتن بر دیگران جهت رسیدن به اهداف استفاده می‌شود، تعریف می‌شوند. نحوه رهبری می‌تواند نقش به‌سزایی در ارائه خدمات به دانش‌آموزان داشته باشد (جعفری گل، صفوی و زارع، ۱۳۹۵).

سازگاری به همه راهبردهایی گفته می‌شود که فرد برای اداره کردن موقعیت‌های استرس‌زای زندگی به کار می‌برد؛ و سازگاری اجتماعی از نظر ویزمن انعکاسی از تعامل انسان با افراد دیگر، رضایت از کنش‌های فرد و نحوه عملکرد در نقش‌هاست که به احتمال زیاد تحت تأثیر شخصیت، فرهنگ و روابط خانوادگی قرار دارد (حیدری، ۱۳۹۳). خصوصیات شخص (مهارت‌ها، نگرش‌ها، ارزش‌ها و حالات بدنی) و حساسیت موقعیت‌هایی که فرد با آن روبه‌رو می‌شود از جمله عواملی هستند که بر سازگاری با محیط و تغییرات آن مؤثرند و از آنجا که شخص و محیط همواره در حال تغییرند این دو عامل در تعیین سازگاری، خوشنودی و کامیابی فرد تأثیر می‌گذارند زیرا سازگاری همواره باید بین این دو عامل خاص صورت پذیرد (قاطع زاده، ۱۳۸۴).

در این راستا توجه به آموزش و پرورش از نشانه‌های پیشرفت نظام آموزشی یک جامعه به شمار می‌رود. کوشش در جهت شناسایی، برنامه‌ریزی و ایجاد تسهیلات آموزشی هر چه بهتر برای دانش‌آموزان، گامی مؤثر در تحقق اهداف نظام آموزشی هر کشور است. در راستای دستیابی به اهداف ارزشمند نظام آموزشی نظیر گسترش علم در جوامع بشری، توسعه توانمندی‌های دانش‌آموزان، افزایش بهره‌وری آنها و هماهنگی بین یادگیری‌های آموزشگاهی و تجارب زندگی، لزوم برنامه‌ریزی‌ای مناسب و کارآمد از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. به همین دلیل برنامه‌ریزان آموزشی، عوامل متعددی را در افزایش بهره‌وری و کارآمدی در دوران تحصیل مؤثر می‌دانند که باورهای هوشی و سازگاری فردی-اجتماعی دانش‌آموزان از مهمترین عوامل اساسی محسوب می‌شوند (ابراهیم و تنیجی شایکاه^۱، ۲۰۱۲).

سازگاری یک مفهوم نسبی است و تحت تأثیر فرهنگ‌ها و اعتقادات از جامعه‌ای به جامعه دیگر فرق می‌کند. جریان سازگاری از مراحل به هم پیوسته‌ای تشکیل شده است. آغاز فرآیند سازگاری از نیاز یا سائق شروع شده و با ارضای آن خاتمه می‌یابد (پارسامهر و حدت، ۱۳۹۵). میزان سازگاری به دو عامل بستگی دارد: یکی خصوصیات شخص یعنی مهارت‌ها، نگرش‌ها و شرایط جسمانی و دیگری موقعیتهایی که افراد با آن مواجه می‌شوند مانند کش مکش‌های خانوادگی، تعارض در محیط کار و ... این دو عامل با هم در تعیین سازگاری، خوشنودی، کامیابی و شکست و کناره‌گیری فرد مؤثرند، چون شخصی و محیط در حال تحول‌اند، بنابراین سازگاری اجتماعی وی نیز مرتباً دستخوش تغییر می‌شود (شامیانو^۲، ۲۰۱۴).

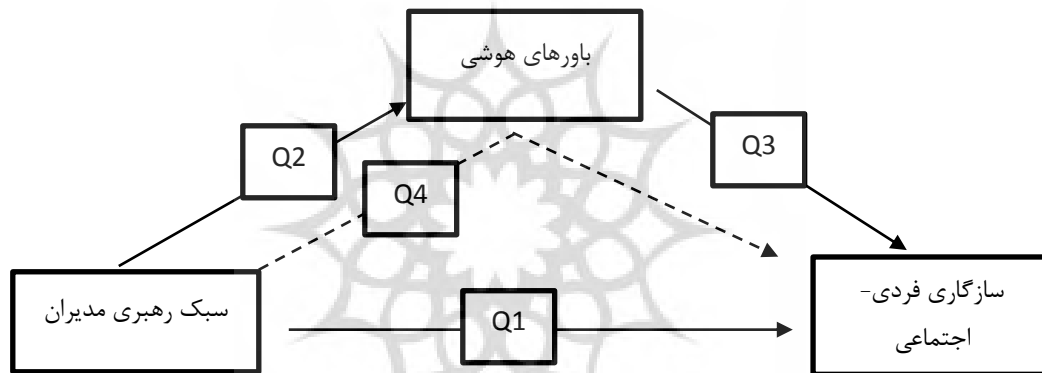
مدیریت یک سازمان یکی از چالش‌ها مهم دنیای سازمان فعلی و آینده به شمار می‌آید و این به آن دلیل است که جمیع دهی مسیر سازمان از طریق تفکر و عمل مدیران، امکان پذیر است یکی از شایستگی‌ها محور که موجب موفقیت سازمان می‌

¹ Ibrahim, Al-Taneiji, Shaikah

² Shamionov

شود، سبک رهبری مدیران است. سبک های رهبری به عنوان ترکیب مختلفی از فعالیت ها و رفتارهای ارتباطی که برای تأثیر گذاشتن بر دیگران جهت رسیدن به اهداف استفاده می شود (حسینی و باقری ۱۳۹۸).

باورهای هوشی به رفتار فرد جهت داده و پیش بینی رفتار او را برای دیگران ممکن می سازد. دوئک و لاگیت (۱۹۸۸) دو نوع باور هوشی را شناسایی کرده اند: باور هوشی ذاتی (صفات و ویژگی های روانی انسان ثابت است و افزایش نمی یابند). باور هوشی افزایشی (صفات و ویژگی های انسان تغییر پذیرند و هوش پویا و انعطاف پذیر است) (ریچرت و همکاران، ۲۰۱۴). افراد دارای باورهای هوشی افزایشی در تمرین های پیچیده خواندن عملکرد بهتری نسبت به افراد دارای باورهای هوشی ذاتی دارند. افرادی که باورهای ذاتی در برابر هوش خود دارند ممکن است تلاش زیادی برای پیشرفت تحصیلی نکنند؛ زیرا معتقدند هوش یک پدیده ثابت است نه پویا (کشاوری افشار و میرزایی، ۱۳۹۵). نتیجه ای که از بررسی های انجام شده بر روی پیشینه تحقیق در زمینه سازگاری فردی-اجتماعی می توان گرفت اینست که سبک رهبری مدیران در بهبود سازگاری فردی-اجتماعی تأثیر بسیار دارد.

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

روش تحقیق

روش تحقیق بکار گرفته شده، توصیفی از نوع همبستگی بوده و از حیث هدف یک تحقیق کاربردی است. جامعه آماری شامل دانش آموزان متوسطه اول شهر ایرانشهر بود که تعداد آنها ۲۸۶۶۱ نفر بوده که تعداد دانش آموزان دختر ۱۱۰۶۷ و دانش آموزان پسر ۱۷۵۹۴ نفر می باشد و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۷۸ نفر انتخاب شد. برای نمونه گیری از روش نمونه گیری طبقه ای تصادفی استفاده شد. برای بررسی سبک رهبری از پرسشنامه استاندارد باس و آولیو، ۲۰۰۰، برای بررسی باورهای هوشی از پرسشنامه استاندارد عبدالفتاح و یتس، ۲۰۰۶ و برای بررسی سازگاری فردی-اجتماعی از پرسشنامه استاندارد کلارک و همکاران، ۱۹۵۳ استفاده گردید. داده های تحقیق حاضر با استفاده از نرم افزار Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌های تحقیق

با توجه به بررسی داده‌های تحقیق توصیف متغیرهای تحقیق به شرح زیر می‌باشد.

جدول ۱- توصیف متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف معیار	میانه	مد	چولگی	کشیدگی
سبک رهبری	۳/۳۷	۰/۹۰۶	۳/۵۰	۴	-۰/۱۰۹	-۰/۷۸۸
باورهای هوشی	۳/۹۳	۰/۸۸۵	۳/۵۰	۳/۷۵	-۰/۲۹۱	-۰/۶۳۷
سازگاری فردی- اجتماعی	۳/۳۱	۰/۷۴۷	۳/۲۵	۴	-۰/۱۲۱	-۰/۲۳۴

برای بررسی نرمال بودن متغیرها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده می‌کنیم.

جدول ۲- نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

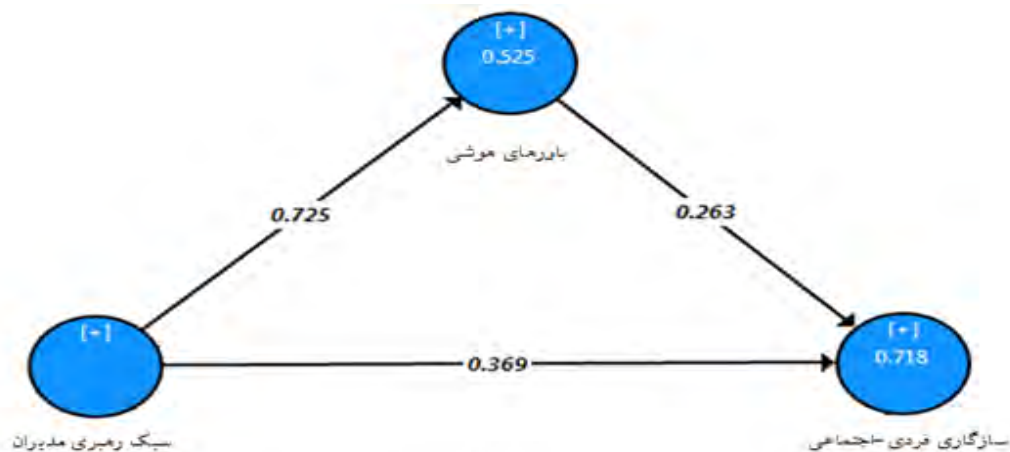
متغیر	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار	آماره‌ی آزمون K-S	سطح معناداری	نتیجه آزمون
سبک رهبری	۳۷۸	۳/۳۷	۰/۹۰۶	۱/۹۵۵	۰/۰۰۱	نرمال نیست
باورهای هوشی	۳۷۸	۳/۳۹	۰/۸۸۵	۱/۶۳۹	۰/۰۰۹	نرمال نیست
سازگاری فردی- اجتماعی	۳۷۸	۳/۳۱	۰/۷۴۷	۱/۸۲۳	۰/۰۰۳	نرمال نیست

همانطور که از داده‌های جدول فوق مشخص است، سطح معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای تمامی متغیرهای پژوهش کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ است. در نتیجه تمامی متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر دارای توزیع غیر نرمال می‌باشند.

جدول ۳- AVE و همبستگی بین متغیرهای پرسشنامه تحقیق

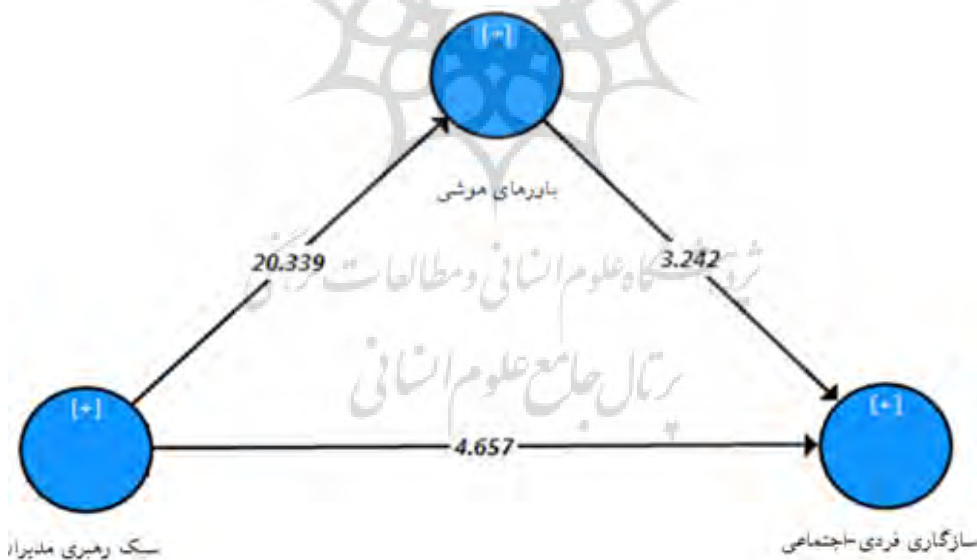
شاخص‌ها	سبک رهبری	باورهای هوشی	سازگاری فردی- اجتماعی
سبک رهبری	۰,۸۴۷		
باورهای هوشی	۰,۵۴۳	۰,۷۶۸	
سازگاری فردی- اجتماعی	۰,۵۲۴	۰,۴۳۴	۰,۸۴۳

همانطور که از داده‌های جدول فوق مشخص است، جذر میانگین واریانس استخراج شده برای هر متغیر بیشتر از همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها است؛ بنابراین روایی تشخیصی پرسشنامه تحقیق مورد تایید است. پس از بررسی مدل اندازه‌گیری، نوبت به بررسی و آزمون مدل ساختاری پژوهش می‌رسد. خروجی گرافیکی مدل پژوهش به صورت زیر می‌باشد.

شکل ۲- ضرایب مسیر استاندارد مدل مفهومی پژوهش

اعداد نوشته شده بر روی مسیرها ضرایب مسیر را نمایش می‌دهد. برای آزمون معناداری ضرایب مسیر با استفاده از روش بوت استراپ^۱ مقادیر آزمون تی-استیودنت محاسبه شده است. مقادیر آزمون تی-استیودنت اگر مقداری بزرگتر از ۱/۹۶ باشد، ضریب مسیر در سطح ۰/۰۵ معنادار است.

شکل ۳- نتایج آزمون تی- استیودنت برای بررسی معناداری ضرایب مسیر

معیار R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زای (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تاثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شود.

¹ Bootstrapping

جدول ۴- نتایج معیار R^2 برای سازه‌های درون‌زا

نتیجه	مقدار R^2	متغیر
متوسط	۰/۳۷۰	سبک رهبری مدیران
متوسط	۰/۵۲۵	باورهای هوشی
قوی	۰/۷۱۸	سازگاری فردی-اجتماعی

معیار Q^2 قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌کند و در صورتی که مقدار آن در مورد یک سازه درون‌زا سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه‌های برون‌زای مربوط به آن را دارد. نتایج معیار Q^2 در جدول زیر نشان از قدرت پیش‌بینی مناسب مدل در خصوص سازه‌های درون‌زای پژوهش دارد و برازش مناسب مدل ساختاری را تأیید می‌سازد.

جدول ۵- نتایج معیار Q^2 برای سازه‌های درون‌زا

نتیجه	مقدار Q^2	متغیر
قوی	۰/۴۱۳	سبک رهبری مدیران
متوسط	۰/۲۵۶	باورهای هوشی
قوی	۰/۳۶۲	سازگاری فردی-اجتماعی

شاخص دیگری که برای برازش توسط تنن هاوس و همکاران (۲۰۰۵) معرفی شده است، ملاک کلی برازش (GOF) است که با محاسبه میانگین هندسی میانگین اشتراک و R^2 به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\text{communality } R^2}$$

جدول ۶- میزان communality و R^2 متغیرهای تحقیق

متغیر	communality	R^2
سبک رهبری مدیران	۰/۳۹۱	۰/۵۲۵
باورهای هوشی	۰/۴۴۱	۰/۴۰۳
سازگاری فردی-اجتماعی	۰/۳۸۹	---
میانگین	۰/۴۰۷	۰/۴۶۴

$$GOF = \sqrt{\text{communality } R^2} = \sqrt{0.407 \times 0.464} = 0.434$$

مقدار GOF برای مدل پژوهش مطابق با جدول ۴-۱۱، مقدار ۰/۴۳۴ محاسبه شده که بالاتر از مقدار ملاک ۰/۳ است و نشان از توان مناسب مدل در پیش‌بینی متغیر مکنون درون‌زای مدل دارد.

نتیجه گیری و بحث

با توجه به بررسی داده های تحقیق نتایج آزمون سوال های تحقیق به شرح زیر می باشد.
سؤال اصلی:

آیا باورهای هوشی در رابطه سبک رهبری مدیران بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان ایرانشهر نقش میانجی معناداری دارد؟

برای بررسی فرضیه میانجی گری از روش بوت استرپ استفاده شده است. در این روش چنانچه مقدار حد پایین و حد بالای بوت استرپ هر دو مثبت و یا هر دو منفی باشند و صفر مابین این دو حد قرار نگیرد، در آن صورت مسیر غیر مستقیم معنادار بوده و نقش میانجی گری پذیرفته خواهد شد. همچنین اگر سطح معناداری کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ باشد نقش میانجی گری پذیرفته می شود. مبتنی بر این شاخص، معنی داری یا عدم معنی داری مسیر غیرمستقیم در جدول ۷ ارائه شده است:

جدول ۷- نتایج حاصل از روش بوت استرپ برای بررسی اثر میانجی گری باورهای هوشی

مسیر	اثر غیر مستقیم	مقدار بوت استرپ		آماره t	خطای برآورد	سطح معناداری				
		حد بالا	حد پایین							
متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	سازگاری فردی-اجتماعی	سبک رهبری مدیران	۰/۳۹۱	۰/۲۹۷	۰/۰۷۲	۳/۳۱۶	۰/۰۵۸	۰/۰۰۱

با توجه به جدول فوق سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۱ و کوچکتر از ۰/۰۵ و فاصله اطمینان شامل صفر نمی باشد؛ بنابراین فرض پژوهش پذیرفته می شود. بدین معنا که؛ سبک رهبری مدیران بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان با توجه به نقش میانجیگری باورهای هوشی تاثیر دارد.

سؤال های فرعی:

۱- آیا بین سبک رهبری مدیران با سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان ایرانشهر رابطه معناداری وجود دارد؟
نتایج شکل ۲ حاکی از آن است که ضریب مسیر بین سبک رهبری مدیران و سازگاری فردی-اجتماعی برابر ۰/۳۶۹ است که میزان تاثیر مثبت متغیر سبک رهبری مدیران را بر سازگاری فردی-اجتماعی نشان می دهد. به عبارتی یک واحد از سبک رهبری تقریباً ۳۷ درصد واحدی در سازگاری فردی-اجتماعی خواهد شد، همچنین شکل ۴-۲ نشان دهنده میزان t هست که برابر ۴/۶۵۷ می باشد که در سطح ۹۹ درصد معنادار است. ($P < 0/01$) این بدان معنا است که سبک رهبری مدیران بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش آموزان تاثیر مستقیم دارد.

۲- آیا بین سبک رهبری مدیران با باورهای هوشی دانش آموزان ایرانشهر رابطه معناداری وجود دارد؟
نتایج شکل ۴-۱ حاکی از آن است که ضریب مسیر بین سبک رهبری مدیران و باورهای هوشی برابر ۰/۷۲۵ است که میزان تاثیر مثبت متغیر سبک رهبری مدیران را بر باورهای هوشی نشان می دهد. به عبارتی یک واحد از سبک رهبری تقریباً ۷۳

درصد واحدی در باورهای هوشی خواهد شد، همچنین شکل ۴-۲ نشان دهنده میزان t هست که برابر ۲۰/۳۳۹ می باشد که در سطح ۹۹ درصد معنادار است. ($P<0/01$) این بدان معنا است که سبک رهبری مدیران بر باورهای هوشی دانش‌آموزان تاثیر مستقیم دارد.

۳- آیا بین باورهای هوشی با سازگاری فردی-اجتماعی دانش‌آموزان ایرانشهر رابطه معناداری وجود دارد؟
نتایج شکل ۲ حاکی از آن است که ضریب مسیر بین باورهای هوشی و سازگاری فردی-اجتماعی برابر ۰/۲۶۳ است که میزان تاثیر مثبت متغیر باورهای هوشی را بر سازگاری فردی-اجتماعی نشان می دهد. به عبارتی یک واحد از باورهای هوشی تقریباً ۲۶ درصد واحدی در سازگاری فردی-اجتماعی خواهد شد، همچنین شکل ۴-۲ نشان دهنده میزان t هست که برابر ۳/۲۴۲ می باشد که در سطح ۹۹ درصد معنادار است. ($P<0/01$) این بدان معنا است که باورهای هوشی بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش‌آموزان تاثیر مستقیم دارد.

پیشنهادهای کاربردی

با تایید فرضیه اول می توان پیشنهاد کرد که مدیران مدارس شهر ایرانشهر باید به گونه ای با دانش‌آموزان در مدارس رفتار نمایند تا بدین وسیله میزان توانایی و انجام کارهای محوله به آنها در مدارس به گونه ای مناسب صورت گیرد که باعث ترقی و پیشرفت آنها گردد و براین اساس راهکارهای زیر پیشنهاد می گردد:

➤ برگزاری کارگاه برای مدیران به منظور آشنایی با سبک های مختلف رهبری و تاثیر گذاری آن ها بر روی دانش آموزان

➤ تقویت باور هوشی افزایشی در دانش آموزان از طریق معلمان و یا برگزاری سخنرانی یا نمایش فیلم های مرتبط

با تایید فرضیه دوم می توان پیشنهاد کرد که مدیران مدارس شهر ایرانشهر با ایجاد فضایی امن و با آرامش برای دانش آموزان در مدارس منجر به ایجاد احساس راحتی و امنیت در بین دانش آموزان گشته تا بدین وسیله باعث بالارفتن میزان سازگاری آنها با محیط مدرسه و کارهای محوله به آنها گردد و براین اساس راهکارهای زیر پیشنهاد می گردد:

➤ ایجاد انگیزه با دیدن افراد موفق که در سطح خودشان باشند، یعنی الگو برداری از افراد موفق

➤ به چالش کشاندن دانش آموز در فعالیت های مورد علاقه اش

➤ تشویق دانش آموز او را متوجه قابلیت و توانایی خود می کند

➤ تشویق دانش آموزان به فعالیت های چالش برانگیز در زمینه درسی

با تایید فرضیه سوم می توان پیشنهاد کرد که مدیران مدارس شهر ایرانشهر با بالا بردن سطح روحیه همکاری و هوش و انگیزه دانش آموزان منجر به سازگاری آنها در سطح فردی و اجتماعی شده این امر در پیشبرد اهداف تحصیلی آنها می گردد و براین اساس راهکارهای زیر پیشنهاد می گردد:

- ✚ ایجاد محیطی عاری از تنش و نگرانی در محیط مدرسه به طوری که دانش آموزان احساس آرامش و امنیت داشته باشند
- ✚ حمایت دانش آموزان از لحاظ کتب کمک آموزشی و بسته ها آموزشی تا با فراغ باز به تحصیل بپردازند.
- ✚ مشارکت دانش آموزان در فعالیت های روزانه مدرسه و انجام تکالیف تیمی
- ✚ تشویق دانش آموزان به کارهای پژوهشی و تبادلات علمی

منابع

۱. استونر، جیمز و فریمن، ادوارد، ۱۳۸۹، مدیریت ت، رجمه علی پارسائیان، سیدمحمد اعرابی، تهران: انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.
۲. اویسی کهخا، عاطفه، ۱۳۹۶، بررسی نقش هوش هیجانی در ارتقاء سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل، هشتمین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم اجتماعی.
۳. پارسامهر، مهربان، حدت، الهه، ۱۳۹۵، بررسی رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی دانشجویان، فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، دوره ۱۱، شماره ۲، زمستان ۹۵، صفحات ۹۴-۹۶.
۴. جعفری گل، مریم، صفوی، محبوبه، زارع، محمد، ۱۳۹۵، بررسی ارتباط سبک رهبری آمرانه و ویژگی های شخصیتی مدیران پرستاری بیمارستان های تابعه دانشگاه های علوم پزشکی شهر تهران در سال ۹۵-۱۳۹۴، مجله علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی، دوره ۲۶، شماره ۴، ۲۳۸-۲۴۷.
۵. حسینی، سید داوود، باقری، نسرین، ۱۳۹۸، مقایسه باورهای هوشی، میزان سازگاری و انگیزه پیشرفت دانش آموزان دبیرستان های شهر کرج، فصلنامه خانواده و پژوهش، شماره ۳۱، ۴۸-۲۹.
۶. حیدری، شعبان؛ مهدی نژاد، گلین، لیانی، فاطمه، ۱۳۹۳، نقش بهزیستی روانشناختی و هوش هیجانی در پیش بینی اضطراب امتحان دانشجویان، کنفرانس بین المللی علوم رفتاری و مطالعات اجتماعی.
۷. رضانی نژاد، رحیم، حکیمی، ایمان، ۱۳۹۰، سبک های مدیریت و رهبری در ورزش، انتشارات عصر انتظار.
۸. صیادی، فاطمه، ۱۳۹۳، رابطه هوش معنوی و مدیریت خدمتگزار در بین مدیران دانشگاه زابل. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه زابل، دانشکده علوم تربیتی.
۹. عسگری، پرویز، روشنی، خدیجه، ۱۳۹۴، مقایسه هوش فرهنگی، هوش هیجانی، سازگاری فردی - اجتماعی دانشجویان زن و مرد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، نشریه زن و فرهنگ، دوره ۳، شماره ۱۲، ۶۳-۴۹.
۱۰. غرسی منشادی، مهدی، شهیدی صادقی، نیوشا، دهقان، مریم السادات، ۱۳۹۴، بررسی همبستگی تعلق و اعتماد سازمانی با ویژگی های حیطة عملکرد پرستاران در بیمارستان های شهر تهران، فصلنامه علمی پژوهشی انجمن علمی پرستاری ایران، دوره چهارم، شماره ۲، ۲۶-۱۶.
۱۱. قاطع زاده، عبدالامیر، ۱۳۸۴، رابطه بین شیوه های فرزندپروری والدین با رفتار سازشی دانش آموزان دختر پایه های سوم

و چهارم ابتدایی شهرستان دشت آزادگان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
 ۱۲. قنبری طلب، محمد، شیخ الاسلامی، راضیه، فولادچنگ، محبوبه، حسین چاری، مسعود، ۱۳۹۷، رابطه باورهای هوشی و بهزیستی مدرسه: نقش واسطه ای امید، دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، سال ششم، شماره یازدهم، ۱۱۷-۹۵.

۱۳. کشاورز افشار، حسین، میرزایی، جواد، ۱۳۹۷، بررسی رابطه سازگاری اجتماعی، هوش هیجانی و راهبردهای انگیزشی با اضطراب تحصیلی دانشجویان، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی، دانشگاه علامه طباطبائی، سال نهم، شماره ۴۳، ۲۳۸-۲۱۱.

14. Duckett, H, and Macfarlane, E, 2017, Emotional Intelligence and Transformational Leadership in Retailing, *Leadership & Organization Development Journal*, Vol. 24, pp. 309-317.
15. Gramstad T, Gjestad R, Haver B. 2013, Relationship between leadership styles of nurse managers and nurses' job stress, depression and anxiety. *BMC Med Educ*, 13: 150.
16. Ibrahim, Ali. S, Al-Taneiji, Shaikah (2012). Principal leadership style, school performance, and principal effectiveness in Dubai schools. *International Journal of Research Studies in Education*, Faculty of Education, United Arab Emirates University, UAE.
17. Levinson, C. A., Byrne, M., Rodebaugh, T. L. (2016). "Shame and guilt as shared vulnerability factors: Shame, but not guilt, prospectively predicts both social anxiety and bulimic symptoms". *Eating Behaviors*, 22, 188-193.
18. Long, R. F., Huebner, E. S. (2014). "Differential validity of global and domain-specific measures of life satisfaction in the context of schooling". *Child Indicators Research*, 7, 671-694.
19. Mestre, José M., Guil, Rocío, Lopes, Paulo N., Salovey, Peter, Gil-Olarte, Paloma, 2016, Emotional intelligence and social and academic adaptation to school, All content following this page was uploaded by Jose M., *Psicothema*, Vol. 18, supl., pp. 112-117.
20. Passanisi, A., Sapienza, I., Budello, S., Giaimo, F. (2015). "The Relationship between Guilt, Shame and Self-Efficacy Beliefs in Middle School Students". *Social and Behavioral Sciences*, 197, 1013-1017.
21. Shamionov, Rail M., Grigoryeva, Marina V., Grigoryev, Anton V., 2014, Influence of beliefs and motivation on social-psychological adaptation among university students, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 112, 323 – 332.

The mediating role of IQ beliefs in the relationship between managers' leadership style and Individual social adjustment of Iranshahr students

Reza Heydari ^{*1}
Abdul Wahab Pourghaz ²
Afsaneh Marzieh ³

Date of Receipt: 2021/01/17 Date of Issue: 2021/02/01

Abstract

The aim of this study was to determine the mediating role of IQ beliefs in the relationship between leadership style of managers and individual social adjustment of Iranshahr students. The present research design is of an applied type. The research method in this research is descriptive-correlational. The statistical population includes primary school students in Iranshahr, whose number is 28661 and the sample size will be selected using Morgan table 378 people. The sampling method in this study is stratified random. A standard questionnaire was used to collect data, which had content validity and its reliability was confirmed by Cronbach's alpha coefficient. The collected data were analyzed using Spss and PLS software. The results show that there is a significant statistic between the variables of leadership style of managers and individual-social adjustment of students (4.657) and the path coefficient between these two variables is equal to (0.369), also a significant statistic Between the variable of managers' leadership style and IQ is equal to (20.339) and the path coefficient between these two variables is equal (0.725) and shows the positive effect of the variable of managers' leadership style on IQ. Significant statistics between the variables of intelligence beliefs and individual-social adjustment of students is equal (3.242) and the path coefficient between these two variables is equal (0.263) and the study of indirect coefficients shows that the leadership style of managers on adaptation Students' socio-individuality is affected by the mediating role of intelligence beliefs. Based on this, all research hypotheses are confirmed.

Keywords

Managers' leadership style, IQ beliefs, individual-social adjustment

1. Corresponding author: Master student of educational sciences management (Email: Heidaryreza71@gmail.com)
2. Associate Professor of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran. (w.pourghaz@ped.usb.ac.ir)
3. Associate Professor of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran. (marziyeh@ped.usb.ac.ir)